

Облікова політика як інструмент забезпечення стійкості підприємства в умовах воєнної економіки

Статтю присвячено дослідженню облікової політики підприємства як стратегічного інструменту забезпечення його стійкості в умовах воєнної економіки та післякризового відновлення. Обґрунтовано, що в сучасних умовах облікова політика перестає бути формалізованим набором бухгалтерських правил і трансформується в комплексний механізм управління фінансовими, податковими та інформаційними ризиками. Акцентовано увагу на тому, що українські підприємства функціонують у середовищі підвищеної невизначеності, зумовленої наслідками повномасштабної агресії, частими змінами законодавства та необхідністю гармонізації національної системи обліку з вимогами МСФЗ. У статті систематизовано підходи науковців до розуміння сутності та призначення облікової політики, визначено її роль у формуванні інформаційної моделі підприємства, управлінні витратами, забезпеченні прозорості звітності та зростанні довіри з боку інвесторів, кредиторів і контролюючих органів. Особливу увагу приділено проблемам оцінки та знецінення активів, формування резервів і забезпечень, обліку втрат, грантів, компенсацій та соціальних зобов'язань, що є характерними для воєнного періоду. Доведено, що чітко регламентована та адаптивна облікова політика створює доказову базу для податкових перевірок і майбутніх компенсацій за завдані збитки, а також сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо релокації, реструктуризації діяльності та оптимізації податкового навантаження. Зроблено висновок, що індивідуалізація облікової політики з урахуванням воєнних ризиків є необхідною передумовою збереження економічного потенціалу підприємств і забезпечення їхньої фінансової та інформаційної стійкості.

Ключові слова: облікова політика; воєнна економіка; стійкість підприємства; фінансова звітність; знецінення активів; податкові ризики; антикризове управління.

Актуальність проблеми. У сучасних умовах облікова політика підприємства є базовим елементом системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, від якого безпосередньо залежить якість, достовірність і порівнянність облікової інформації. Саме через облікову політику формується уявлення зовнішніх і внутрішніх користувачів про фінансовий стан, результати діяльності та перспективи розвитку суб'єкта господарювання. Для інвесторів, кредиторів, державних органів і донорських інституцій вона є індикатором прозорості бізнесу, рівня ризиків і надійності управлінських рішень. За цих умов облікова політика перестає бути суто технічним документом і набуває стратегічного значення, виконуючи функцію мінімізації інформаційних, фінансових і податкових ризиків.

Повномасштабна збройна агресія проти України кардинально змінила умови функціонування національної економіки та господарської діяльності підприємств. Воєнна економіка характеризується високим рівнем невизначеності, порушенням виробничо-логістичних ланцюгів, втратою або пошкодженням активів, дефіцитом фінансових ресурсів, зростанням неплатежів та постійними змінами регуляторного середовища. За таких обставин традиційні підходи до формування облікової політики виявляються недостатніми для адекватного відображення реального економічного стану підприємств і потребують глибокого наукового переосмислення.

Особливою актуальністю набуває проблема відображення в обліку наслідків воєнних дій, зокрема знецінення та списання активів, обліку збитків, компенсацій, страхових відшкодувань, державної допомоги, грантів і гуманітарної підтримки. Невизначеність щодо подальшого використання активів, зміна ринкових умов та безпекової ситуації ускладнюють оцінку їх корисності й потребують чітко визначених критеріїв та процедур, закріплених у наказі про облікову політику. Відсутність таких підходів призводить до викривлення фінансової звітності, завищення балансової вартості майна та зростання податкових і правових ризиків у майбутніх періодах.

Додатковим викликом для українських підприємств є прискорений процес гармонізації національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами фінансової звітності. В умовах євроінтеграції та залучення міжнародної фінансової допомоги питання узгодженості облікової політики з вимогами МСФЗ набуває особливого значення, оскільки саме вона визначає рівень довіри іноземних інвесторів і кредиторів до фінансової звітності вітчизняних компаній.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки та наукового обґрунтування нових підходів до формування облікової політики підприємств в умовах воєнної економіки.

Така політика має забезпечувати реалістичність облікових оцінок, підтримувати фінансову стійкість і ліквідність, створювати надійну доказову базу для податкових перевірок та післявоєнного відшкодування збитків, а також слугувати ефективним інструментом антикризового управління та сталого відновлення економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спираються автори. Проведемо огляд публікацій щодо проблемних питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією облікової політики.

Професор А.Дмитренко обґрунтовує, що облікова політика є основним механізмом побудови інформаційної моделі підприємства [1]. Це означає, що від обраних методів обліку залежить, який «образ» підприємства побачать зовнішні користувачі (інвестори, кредитори, держава). Облікова політика трансформує первинні дані у структуровану інформацію, яка слугує базою для прийняття управлінських рішень.

Вчені О.Г. Кірдіна та Д.С. Кириченко визначають вплив облікових методів на собівартість продукції та управлінські рішення, що гарантує ефективність облікового процесу та забезпечує мінімізацію витрат господарюючих суб'єктів [7].

Дослідження Л.Васильєвої фокусується на галузевій специфіці агропромислового комплексу, який є критично важливим для економіки України в період відновлення. У статті запропоновано авторську класифікацію чинників, що впливають на вибір методів обліку в АПК [6].

Авторка О.Цвек стверджує, що в сучасних умовах облікова політика торговельного підприємства не може обмежуватися лише фіскальними чи управлінськими цілями. Вона має стати інструментом соціально-екологічної відповідальності [8]. Інтеграція показників сталого розвитку в облікову політику дозволяє підприємству продемонструвати інвесторам та споживачам свою етичність, що прямо впливає на вартість бренду та лояльність клієнтів.

Дослідження Л.В. Чижевської та ін. фокусується на прагматичному та управлінському призначенні облікової політики [9]. Автори розглядають її не як пасивний набір правил, а як активний важіль впливу на показники прибутковості та інвестиційну привабливість. Автори доводять, що вибір методів обліку безпосередньо формує величину чистого прибутку. Вони виокремлюють облікову політику як інструмент, що дозволяє законно коригувати фінансовий результат залежно від стратегічних цілей підприємства.

Хайтбосєв М.І. фокусується на фундаментальному зв'язку між внутрішніми регламентами підприємства та довірою глобальних користувачів звітності [3]. Автор наголошує, що без чітко сформованої облікової політики фінансова звітність втрачає свою прогностичну цінність для інвесторів, оскільки стає неможливо визначити, чи відображають цифри реальний стан справ, чи є результатом випадкового вибору бухгалтерських методів.

Стаття О.В. Будько та А.В. Шепель є фундаментальною для розуміння того, як контролюючі органи та незалежні аудитори оцінюють внутрішні регламенти підприємства [5]. Автори розглядають облікову політику не просто як формальний наказ, а як стратегічний об'єкт аудиту, від якого залежить достовірність усіх показників фінансової звітності. В умовах воєнної економіки аудит облікової політики стає ще жорсткішим через потребу підтвердження збитків від війни.

Дослідження закордонних авторів [1] підтверджують гіпотезу про те, що якісний склад та професійна експертність комітету з аудиту стимулюють вибір більш консервативних методів облікової політики. Це дозволяє нівелювати ризики маніпулювання звітністю, що є особливо актуальним для українських компаній у період підвищеної невизначеності воєнної економіки.

Lawalata J. та Salle I.Z. [4] у своїй роботі досліджують наслідки впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності для глобальних облікових практик. Автори наголошують, що застосування МСФЗ не обмежується уніфікацією форм фінансової звітності, а суттєво трансформує підходи до вибору облікових методів, оцінки активів і зобов'язань та розкриття інформації у фінансових звітах. У дослідженні підкреслюється, що облікова політика є ключовим інструментом імплементації МСФЗ на рівні підприємства, оскільки саме вона визначає межі застосування професійного судження бухгалтера та забезпечує узгодженість облікових рішень у часі. Автори звертають увагу на те, що в умовах підвищеної економічної нестабільності та кризових явищ зростає роль принципово орієнтованого підходу, притаманного МСФЗ, який дозволяє підприємствам більш гнучко реагувати на зміни зовнішнього середовища без втрати якості фінансової інформації.

Автори А.Чуєнкова та С.Король демонструють, як великий бізнес в Україні адаптується до вимог прозорості та міжнародних стандартів у період післякризового відновлення [10].

Проведений огляд наукових публікацій свідчить про зростаючу увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників до проблем формування та реалізації облікової політики як ключового елемента системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. У більшості досліджень облікова політика розглядається не як формалізований регламент, а як активний інструмент управління, що безпосередньо впливає на інформаційну модель підприємства, фінансові результати та рівень довіри з боку користувачів звітності.

Воєнна економіка диктує особливі правила гри, де ключовими принципами облікової політики підприємства стають мобільність, безпека та пріоритет реалізму над формалізмом. Тому динамічність змін у законодавстві та господарській діяльності потребує нового наукового переосмислення.

Мета дослідження – визначити найбільш гострі практичні проблеми облікової політики в умовах воєнної економіки та запропонувати шляхи їх вирішення для забезпечення стійкості суб'єктів господарювання.

Викладення основного матеріалу. Облікова політика підприємства в умовах воєнного стану постає як інтегрований управлінсько-інформаційний інструмент, спрямований на забезпечення стабільності функціонування суб'єкта господарювання в середовищі підвищених ризиків і системної невизначеності. Вона являє собою узгоджену сукупність принципів, методів, процедур і внутрішніх регламентів бухгалтерського обліку, які формуються з урахуванням воєнних загроз, обмеженості матеріальних і фінансових ресурсів, порушення логістичних та виробничих процесів, а також нестабільності нормативно-правового поля. За таких умов облікова політика набуває стратегічного характеру та виконує не лише облікову, а й захисну, антикризову та доказову функції.

Ключове значення облікової політики у воєнний період полягає у створенні надійного механізму збереження активів і капіталу підприємства, що передбачає застосування обачних підходів до їх оцінки, своєчасне виявлення знецінення, коректне відображення втрат і пошкоджень, а також документальну фіксацію наслідків воєнних дій. Чітко визначені в обліковій політиці критерії визнання та оцінки активів дозволяють уникнути завищення балансових показників і забезпечують реалістичність фінансової звітності.

Водночас облікова політика є важливим інструментом підтримання фінансової рівноваги та ліквідності підприємства, оскільки через вибір методів амортизації, формування резервів і забезпечень, а також порядок визнання доходів і витрат здійснюється регулювання фінансового результату та грошових потоків. У воєнних умовах це дає змогу адаптувати облікову систему до змін економічного середовища без порушення вимог чинного законодавства.

Особливу роль облікова політика відіграє у інформаційному забезпеченні антикризового управління, формуючи достовірну та релевантну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень щодо релокації бізнесу, консервації або відновлення виробничих потужностей, оптимізації витрат і реструктуризації діяльності. В умовах воєнної економіки вона забезпечує узгодженість управлінських дій із фінансовими можливостями підприємства та рівнем прийнятого ризику.

Крім того, облікова політика є важливим чинником податкової та правової безпеки підприємства, оскільки слугує внутрішнім нормативним документом, що обґрунтовує застосування певних облікових підходів і формує доказову базу для контролюючих органів, аудиторів та судових інстанцій. У післявоєнний період саме належно сформована облікова політика може стати основою для підтвердження збитків, отримання компенсацій і реалізації механізмів відшкодування.

Воєнні ризики, зокрема знищення активів, тимчасова окупація територій та втрата фактичного контролю над майном і господарськими процесами, суттєво трансформують підходи до формування облікової політики підприємств і змушують переглянути традиційні методи обліку з позицій обачності, доказовості та адаптивності (рис. 1).

Рис. 1. Специфічні риси облікової політики у воєнній економіці

Розглянемо більш детально актуальні проблеми щодо формування та реалізації облікової політики в умовах воєнного стану.

По-перше, втрата управлінського та операційного контролю над окремими структурними підрозділами або бізнес-процесами змінює підходи до визнання безперервності діяльності. В обліковій політиці необхідно визначити критерії переходу від концепції безперервності до альтернативних моделей

обліку, зокрема консервації діяльності або складання ліквідаційного балансу. Це безпосередньо впливає на оцінку активів і зобов'язань, порядок формування фінансової звітності та розкриття інформації у примітках.

По-друге, найбільшою проблемою є невідповідність балансової вартості активів їхній реальній економічній цінності. Багато об'єктів основних засобів залишається на балансі, хоча їх фізичний стан або можливість використання викликають сумніви. Ця проблема пов'язана з відсутністю у багатьох підприємствах чіткого алгоритму тестування на зменшення корисності (згідно з НП(С)БО 28). Документ з облікової політики має містити індивідуальні маркери знецінення (наприклад, перебування на деокупованій території або поблизу лінії фронту та у зоні бойових дій).

Ризик фізичного знищення або пошкодження активів зумовлює необхідність закріплення в обліковій політиці чітких процедур і критеріїв визнання знецінення активів. Підприємства мають передбачати регулярне тестування основних засобів і нематеріальних активів на зменшення корисності з урахуванням воєнних індикаторів: перебування об'єкта в зоні бойових дій, руйнування інфраструктури, неможливість доступу або використання активу за призначенням. Це впливає на вибір моделі оцінки активів, порядок списання втрат і формування резервів, а також забезпечує реалістичність балансових показників і фінансових результатів.

Тимчасова окупація або блокування територій створює ситуацію правової та економічної невизначеності щодо активів, які формально залишаються у власності підприємства, але фактично не перебувають під його контролем. За таких умов облікова політика має визначати підхід до класифікації таких активів як обмежено контрольованих, порядок припинення нарахування амортизації або, навпаки, її коригування, а також особливості відображення доходів і витрат, пов'язаних з неможливістю їх експлуатації. Важливим стає також закріплення процедур інвентаризації та документального підтвердження втрати доступу до активів.

Крім того, воєнні ризики підсилюють значення доказової функції облікової політики. Вона має регламентувати порядок фіксації фактів руйнування, втрати або пошкодження майна, взаємодію з незалежними оцінювачами, страховими компаніями та експертними органами. Така деталізація є критично важливою для підтвердження збитків, отримання страхових відшкодувань, державних компенсацій або реалізації механізмів післявоєнних репарацій.

По-третє, умови воєнного стану обумовлюють необхідність розширення змісту облікової політики щодо забезпечення майбутніх витрат і платежів, що дозволяє підприємству планувати ресурсні потреби та забезпечувати фінансову стабільність.

Воєнна економіка вимагає розширення розділу облікової політики щодо забезпечення майбутніх витрат і платежів у частині:

резерву на відновлення (формування цільових фондів для оперативного ремонту та відновлення пошкоджених виробничих потужностей, обладнання та інфраструктури. Такий резерв забезпечує підприємству можливість швидко реагувати на наслідки воєнних дій без залучення додаткового фінансування та зменшує ризик зупинки виробництва);

забезпечення на релокацію (облік витрат, пов'язаних із переміщенням обладнання, матеріальних ресурсів та персоналу на безпечні території. Ці витрати можуть відображатися як капіталізовані витрати або витрати майбутніх періодів, залежно від обраної стратегії підприємства та особливостей їх економічного використання. Включення цього положення до облікової політики дозволяє об'єктивно відобразити ресурсні потреби та планувати фінансовий потік у кризових умовах);

соціальних зобов'язань (детальне відображення витрат на підтримку мобілізованих працівників, виплати сім'ям загиблих, допомогу пораненим, а також інші соціальні ініціативи, що мають бути обліковані окремим рядком у фінансовій та соціальній звітності. Така деталізація забезпечує прозорість використання ресурсів, підтверджує соціальну відповідальність підприємства та підвищує довіру стейкхолдерів).

По-четверте, в умовах воєнного стану для значної кількості підприємств характерним стало систематичне залучення грантових ресурсів, благодійної допомоги та матеріальних цінностей, отриманих від волонтерських організацій, міжнародних донорів і фізичних осіб. За таких обставин особливої ваги набуває належна організація бухгалтерського обліку отриманих активів, що має бути чітко врегульована положеннями облікової політики підприємства.

З метою забезпечення достовірності фінансової звітності та дотримання вимог податкового законодавства облікова політика повинна передбачати чітке розмежування отриманих активів залежно від напрямку їх використання. Доцільно виділяти, з одного боку, активи, що залучаються для забезпечення власної господарської діяльності підприємства, відновлення виробничих потужностей або підтримання операційної спроможності, а з іншого – так звані «транзитні активи», які надходять підприємству виключно з метою подальшої передачі на потреби Збройних Сил України, територіальної оборони або інших суб'єктів сектору безпеки і оборони.

Таке розмежування має принципове значення для правильного визначення об'єктів оподаткування, оскільки транзитні активи не формують економічних вигід для підприємства та не повинні визнаватися

його доходами або складовою активів у класичному розумінні. Відсутність чітко встановлених правил їх обліку може призвести до перекручення фінансових показників, необґрунтованого зростання податкових зобов'язань і виникнення спорів із контролюючими органами.

Крім того, облікова політика має регламентувати порядок документального оформлення надходження, зберігання та передачі таких активів, включно з вимогами до первинних документів, аналітичного обліку та розкриття інформації у примітках до фінансової звітності. Це створює належну доказову базу для підтвердження цільового використання отриманої допомоги, знижує податкові та правові ризики, а також підвищує рівень прозорості діяльності підприємства в умовах воєнної економіки.

Отже, в умовах воєнної економіки облікова політика трансформується з формального регламенту бухгалтерського обліку в комплексний інструмент забезпечення фінансової стійкості, інформаційної надійності та правового захисту підприємства, що створює передумови для його виживання, адаптації та подальшого відновлення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати проведених досліджень, слід зазначити основні висновки:

1. Облікова політика в умовах воєнної економіки є ключовим інструментом забезпечення стійкості підприємства, що поєднує методологічні, управлінські та контрольні функції і спрямований на збереження активів, фінансової рівноваги та інформаційної надійності в умовах підвищеної невизначеності та ризиків;

2. Раціонально розроблена облікова політика дозволяє: мінімізувати ризик завищення активів; забезпечити реалістичність фінансової звітності; підтримати ліквідність;

3. Облікова політика стає інформаційною основою управлінських рішень, зокрема: реструктуризації витрат; призупинення або зміни діяльності; релокації бізнесу; оптимізації податкового навантаження. Вибір облікових альтернатив дозволяє оперативно реагувати на зміну економічних умов без порушення законодавства;

4. Гармонізація з МСФЗ також підсилює роль облікової політики у забезпеченні прозорості та довіри стейкхолдерів в умовах воєнного стану. Для міжнародних фінансових інституцій, донорів і потенційних інвесторів саме облікова політика є індикатором зрілості системи корпоративного управління та здатності підприємства працювати за зрозумілими та уніфікованими правилами. В умовах післявоєнного відновлення це створює передумови для залучення зовнішнього фінансування, участі у грантових програмах та інтеграції в міжнародні ланцюги створення вартості;

5. Підприємствам рекомендується відмовитися від «шаблонних» наказів на користь індивідуалізованих стратегій, які враховують воєнні ризики та цифрові трансформації, що забезпечить високу якість інформаційної моделі бізнесу в умовах глобальної конкуренції.

Перспективою подальших наукових досліджень може стати проблематика обліку втрат, збитків і знецінення активів, спричинених воєнними діями, зокрема в частині їх документального підтвердження, оцінки та відображення у фінансовій звітності.

Список використаної літератури:

1. Audit committee quality and accounting policy conservatism / J.L. Abernathy, F.Guo, T.R. Kubick, A.Masli // Journal of Accounting and Public Policy. – 2022. – № 41 (6). DOI: 10.1016/j.jaccpubpol.2021.106911.
2. Dmytrenko A. Облікова політика як інструмент формування бухгалтерської інформаційної моделі суб'єкта господарювання / A.Dmytrenko // Економіка і регіон. – 2023. – № 4 (91). – С. 215–222. DOI: 10.26906/EiR.2023.4(91).3215.
3. Khaitboev M.I. The role of accounting policy in ensuring the reliability of financial statements / M.I. Khaitboev // International journal of social science & interdisciplinary research. – 2025. – № 14 (5). – P. 113–121.
4. Lawalata J. The impact of International Financial Reporting Standards on global accounting practices / J.Lawalata, I.Z. Salle, L.Yuliana // Advances in Accounting Considerations and Research. – 2024. – № 2. DOI: 10.60079/aaar.v2i2.262.
5. Будько О.В. Особливості аудиту облікової політики підприємства / О.В. Будько, А.В. Шепель // Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету. – 2022. – № 2 (5). – С. 67–74 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/271093>.
6. Васильєва Л. Сутність облікової політики та чинники її формування в аграрних підприємствах / Л.Васильєва // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2025. – № 3 (43). – С. 243–248. DOI: 10.25140/2411-5215-2025-3(43)-243-248.
7. Кірдіна О.Г. Аналіз ролі облікової політики в управлінні витратами та виборі методів обліку згідно з НП(С)БО / О.Г. Кірдіна, Д.С. Кириченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2024. – № 88. – С. 168–175 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/88.pdf>.
8. Цвек О. Облікова політика торговельного підприємства з урахуванням складових сталого розвитку / О.Цвек // Підприємництво і торгівля. – 2025. – № 45. – С. 108–114. DOI: 10.32782/2522-1256-2025-45-13.
9. Чижевська Л.В. Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами підприємства / Л.В. Чижевська, І.Р. Поліщук, С.С. Сарган // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2023. – № 3 (53). – С. 34–40. DOI: 10.26642/pbo-2022-3(53)-34-40.
10. Чуєнков А. Облікова політика українських корпорацій / А.Чуєнков, С.Король // Scientia fructuosa. – 2025. – № 160 (2). – С. 78–89. DOI: 10.31617/1.2025(160)04.

References:

1. Abernathy, J.L., Guo, F., Kubick, T.R. and Masli, A. (2022), «Audit committee quality and accounting policy conservatism», *Journal of Accounting and Public Policy*, No. 41 (6), doi: 10.1016/j.jaccpubpol.2021.106911.
2. Dmytrenko, A. (2023), «Oblikova polityka yak instrument formuvannia bukhhalterskoi informatsiinoi modeli subiekta hospodariuvannia», *Ekonomika i rehion*, No. 4 (91), pp. 215–222, doi: 10.26906/EiR.2023.4(91).3215.
3. Khaitboev, M.I. (2025), «The role of accounting policy in ensuring the reliability of financial statements», *International journal of social science & interdisciplinary research*, No. 14 (5), pp. 113–121.
4. Lawalata, J., Salle, I.Z. and Yuliana, L. (2024), «The impact of International Financial Reporting Standards on global accounting practices», *Advances in Accounting Considerations and Research*, No. 2, doi: 10.60079/aaar.v2i2.262.
5. Budko, O.V. and Shepel, A.V. (2022), «Osoblyvosti audytu oblikovoi polityky pidpriemstva», *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu*, No. 2 (5), pp. 67–74, [Online], available at: <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/271093>
6. Vasilieva, L. (2025), «Sutnist oblikovoi polityky ta chynnyky yii formuvannia v ahrarnykh pidpriemstvakh», *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, No. 3 (43), pp. 243–248, doi: 10.25140/2411-5215-2025-3(43)-243-248.
7. Kirdina, O.H. and Kyrychenko, D.S. (2024), «Analiz roli oblikovoi polityky v upravlinni vytratamy ta vybori metodiv obliku zghidno z NP(S)BO», *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, No. 88, pp. 168–175, [Online], available at: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/88.pdf>
8. Tsvek, O. (2025), «Oblikova polityka torhovelnoho pidpriemstva z urakhuvanniam skladovykh staloho rozvytku», *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, No. 45, pp. 108–114, doi: 10.32782/2522-1256-2025-45-13.
9. Chyzhevska, L.V., Polishchuk, I.R. and Sarhan, S.S. (2023), «Oblikova polityka yak instrument upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpriemstva», *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, No. 3 (53), pp. 34–40, doi: 10.26642/pbo-2022-3(53)-34-40.
10. Chuienkov, A. and Korol, S. (2025), «Oblikova polityka ukraïnskykh korporatsii», *Scientia fructuosa*, No. 160 (2), pp. 78–89, doi: 10.31617/1.2025(160)04.

Лайчук Світлана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0001-7939-1195>.

Наукові інтереси:

- проблеми організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- послуги з бухгалтерського аутсорсингу;
- особливості обліку й оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Поліщук Ірина Романівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-6074-6627>.

Наукові інтереси:

- методологія стратегічного аналізу;
- обліково-аналітичне забезпечення складання інтегрованої звітності;
- облікове забезпечення розвідки та оцінки запасів корисних копалин.

Laichuk S.M., Polishchuk I.R.

Accounting policy as a tool for ensuring the sustainability of an enterprise in a wartime economy

The article examines the accounting policy of an enterprise as a strategic tool for ensuring its resilience under conditions of a wartime economy and post-crisis recovery. It is substantiated that under current conditions, accounting policy ceases to be a formalized set of accounting rules and is transformed into a comprehensive mechanism for managing financial, tax, and information risks. Attention is focused on the fact that Ukrainian enterprises operate in an environment of heightened uncertainty caused by the consequences of full-scale aggression, frequent legislative changes, and the need to harmonize the national accounting system with International Financial Reporting Standards. The article systematizes scholarly approaches to understanding the essence and purpose of accounting policy and identifies its role in shaping the enterprise's information model, cost management, ensuring transparency of reporting, and increasing trust on the part of investors, creditors, and regulatory authorities. Particular attention is paid to issues of asset valuation and impairment, the formation of reserves and provisions, and the accounting for losses, grants, compensation, and social obligations that are characteristic of the wartime period. It is demonstrated that a clearly regulated and adaptive accounting policy creates an evidentiary basis for tax audits and future compensation for incurred losses, and also facilitates informed management decisions regarding relocation, business restructuring, and optimization of the tax burden. It is concluded that the individualization of accounting policy with due regard to wartime risks is a necessary prerequisite for preserving the economic potential of enterprises and ensuring their financial and informational sustainability.

Keywords: accounting policy; wartime economy; enterprise sustainability; financial reporting; asset impairment; tax risks; crisis management.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2026.